

UZ IZLOŽBU “DRAGUTIN GORJANOVIĆ KRAMBERGER, SPOZNAJE PROŠLOSTI”

Vlasta Krklec

Muzeji Hrvatskog zagorja

Muzej evolucije i nalazište pračovjeka Hušnjakovo

Krapina

*Dvorski savjetnik
Prof. Dr. Karlo Gorjanović Kramberger
ravnatelj geolog. paleontolog. narodn. muzeja
predsjednik geološkog povjerenstva za kraljevinu
Hrvatsku i Slavoniju*

Na Dan grada Krapine, 6. prosinca 1996. godine, u Muzeju evolucije u Krapini otvorena je izložba “Dragutin Gorjanović Kramberger, Spoznajе prošlosti”, a njome je obilježena 140. obljetnica i 60. godina smrti ovoga poznatog hrvatskoga geologa, paleontologa i paleoantropologa (1856.-1936.). Predstavljen je raznorodni opus ovoga velikog znanstvenika te njegov životni put od školskih dana do smrti. Organizator izložbe je Muzej evolucije, a autori su Vlasta Krklec i Jakov Radovičić.

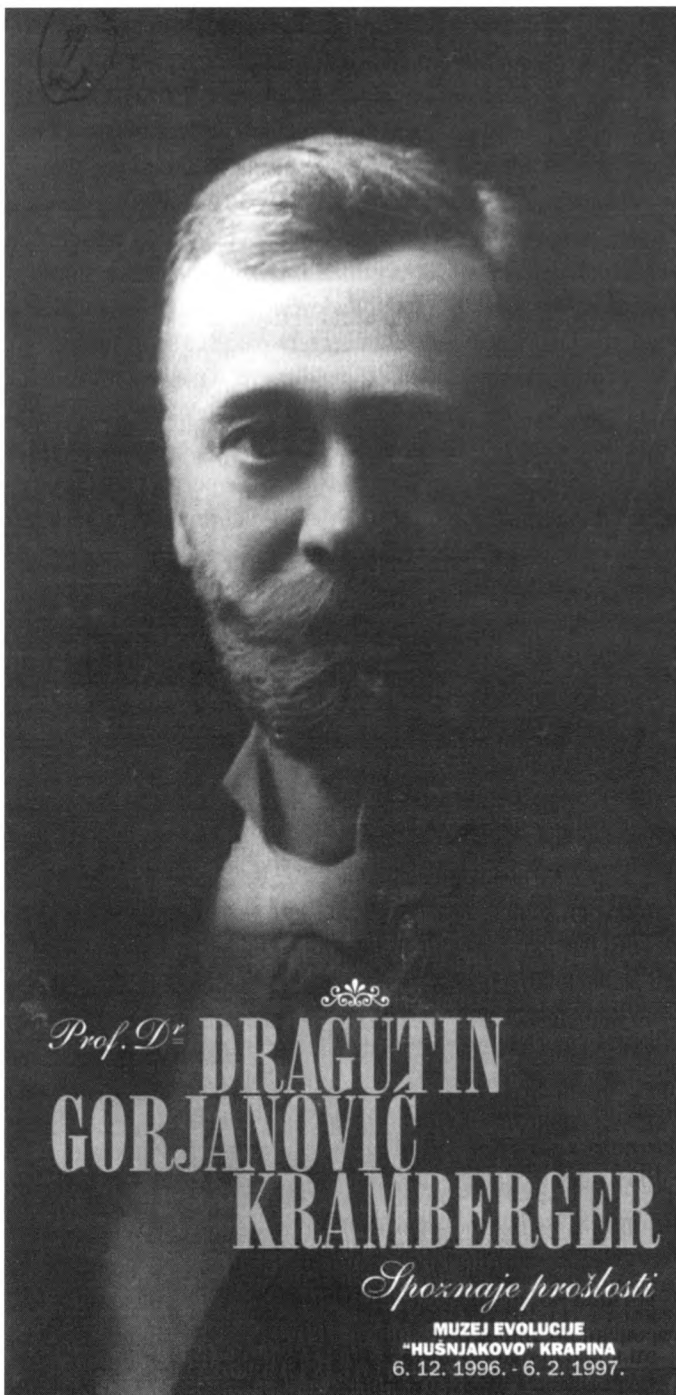
Ime Dragutina Gorjanovića Krambergera najčešće se vezuje uz otkriće krapinskog pračovjeka, a malo se zna o njegovu ostalom radu i znanstvenom doprinosu, te općenito o cjelokupnome životu. Bio je izvrstan istraživač hrvatskoga tla s posebnim darom zapažanja njegovih odlika. Tumačeći prirodne pojave naših krajeva, postigao je značajne rezultate. Njegovi radovi postali su podloga mnogim istraživanjima, a većina je stručnjaka zadivljena njegovim opisom i tumačenjem pojedinih nalaza, čak i u današnje vrijeme. Imao je velik znanstveni autoritet, a brojni europski stručnjaci su ga uvažavali. Njegova su djela imala velik odjek tako da su utkana u svjetsku i hrvatsku znanstvenu baštinu.

Dragutin Gorjanović Kramberger rodio se 25. listopada 1856. godine u Zagrebu, iste godine kada je otkriven prvi neandertalski čovjek u Njemačkoj. Već kao dječak pokazivao je interes za skupljanje fosilnih riba i biljaka iz okolice Zagreba. Doktorirao je 1879. godine na Sveučilištu u Tübingenu disertacijom o fosilnim ribama Karpata. Godine 1891. imenovan je ravnateljem Geološko-paleontološkog odjela Narodnog muzeja u Zagrebu.

Do otkrića u Krapini bavio se raznim područjima geologije, paleontologije i mineralogije. Od 1899. do 1905. godine vodio je geološka iskapanja u Krapini i detaljno proučavao nađeni fosilni materijal. Napisao je brojna znanstvena djela i rasprave o tom važnom otkriću kojim je stekao svjetsku slavu. Prvi je u svijetu upotrijebio rentgenski aparat za analizu fosilnih kostiju čovjeka. Sudjelovao je na više znanstvenih skupova u Europi i dao značajan doprinos hrvatskoj geološkoj znanosti.

Proučavao je i geologiju Hrvatskog zagorja i snimio geološku kartu Krapina - Zlata. Zaslužan je za utemeljenje Geološkog povjerenstva za Kraljevinu Hrvatsku i Slavoniju, koji je preteča današnjega Geološkog instituta u Zagrebu. Objavio je ukupno 237 radova. Imenovan je dvorskim savjetnikom, počasnim građaninom Zagreba, Krapine i Karlovca, počasnim doktorom Sveučilišta u Zagrebu, počasnim članom Zbora liječnika Hrvatske i Hrvatskoga prirodoslovnog društva. Poslije njegove smrti 1936. godine do danas održano je više znanstvenih skupova koji su posvećeni njegovu velikom djelu.

Bio je ponajprije neumorni muzealac, iskusen stručnjak i svestran znanstvenik, što dokazuje njegova osobnost i znanstveni opus. Njegov brižan rad uočljiv je na samoj zbirci, biblioteci, djelima, znanstvenim vezama sa stručnjacima i ustanovama u svijetu. Bio je jedan od najboljih paleontologa koji je svojim znanjem prethodio svom vremenu. Iznenadujuća je energija, dosljednost i pažnja kojom je proučavao fosilne ostatke, kao i upornost i svestranost njegovog rada.

Pozivnica za otvorenje izložbe s likom Dragutina Gorjanovića Krambergera

Sve se to potvrđuje riječima M. Hirtza, 1927. godine: "... on je velik uistinu po svojem znanstvenom radu, kod kuće, u domovini i u svijetu, pred čitavim kulturnim čovječanstvom. Nije on svoju slavu zapravo utvrdio slučajnim i sretnim obratom Krapinskog čovjeka, nego time, što je paleolitički materijal umio upravo genijalnom intuicijom obuhvatiti i prozreti, a znanstvenom svojom spremom i metodom sintetički obraditi do suptilnih tančina i tako protumačiti zamršeni problem prapovijesti i porijekla čovjeka."

DONACIJA SILVANE SEISSEL "JOSIP SEISSEL.NADREALISTIČKI PERIOD 1920. - 1986." MUZEJ SUVREMENE UMJETNOSTI 18. TRAVNJA - 17. SVIBNJA 1997.

Snježana Pavičić
Hrvatski povijesni muzej
Zagreb

J oš su 1987. godine Galerije grada Zagreba preuzele veći dio ostavštine slika i crteža Josipa Seissela, a taj je broj 1992. i 1993. godine uvećan. Stručna obrada dragocjenog materijala pripala je savjetniku Muzeja suvremene umjetnosti Marijanu Susovskom, koji je surađujući s gospođom Silvanom Seissel, suprugom umjetnika, i u okviru znanstvenoistraživačkog programa Instituta za povijest umjetnosti u Zagrebu, vrlo pedantno pristupio poslu. Rezultat toga višegodišnjeg rada je opširni katalog i izložba, koja je zbog velikog broja zastupljenih djela (slike, crteži, akvareli, tempere, pasteli, crtači blokovi) prezentirana na dvije lokacije u Muzeju suvremene umjetnosti na Gornjem gradu i Meštrovićevoj "torti" Doma likovnih umjetnosti u Donjem gradu. Pa iako velike kvadrature, na izložbama nisu prisutna slikarska djela konstruktivističke "faze" iz razdoblja zenitizma, a nema ni urbanističko-arhitektonskog segmenta te bogate donacije, jer je za prikaz toga potrebna specifična kataloška obrada. Vjerojatno će sve to jednoga dana biti prezentirano na Seisselovoj retrospektivi, koju bi svakako trebalo prirediti za toga, dugo vremena marginaliziranog, umjetnika. Iako kontinuiranog i dugovijekog stvaralačkog staža, tek je 1978. godine izložbom u zagrebačkoj Galeriji "Nova", Vera Horvat Pintarić "izvukla" najvažnija djela Seisselova slikarskog opusa, među njima i glasovitu "Pafamu" (PAiper, FARben, MAleri) kolaž iz 1922. godine, "prvu apstraktnu sliku u ovom dijelu Europe". Do te prve samostalne izložbe autor je samo povremeno sudjelovao na kolektivnim izložbama, i to intenzivnije tridesetih godina, pa nakon duže stanke ponovno tek osamdesetih u okviru sinteznih prikaza nadrealizma*1 i erotike*2, a kasnije kubizma*3, avangarde*4 i konstruktivizma*5.

Kako je već spomenuto, sadašnju iscrpnu prezentaciju darovanih Seisselovih radova prati isto tako opširan katalog, gdje je na 260 stranica prisutno pet sadržajnih cjelina: uvodni tekst s bilješkama, zatim bogati ilustrativni dio od oko 120 reprodukcija u boji velikog formata, te biografske, bibliografske i kataloške jedinice. Ukupno je zabilježeno 946 kataloških brojeva. Katalog je dizajnirala Dubravka Rakoci.

Od fotografija koje prate tekst Seisselove biografije vrlo je zanimljiva ona koju je 1928. godine snimio Gjuro Szabo na tornju zagrebačke katedrale. Kompozicija i dijagonala pruživost crnine Seisselova tijela koje se naginje nad katedralnom ogradom, te sivi-